

KENNISGROEP EUROPEES STRAFRECHT

NIEUWSBRIEF

april 2017

Deze Nieuwsbrief is een uitgave van de Kennisgroep Europees Strafrecht en Mensenrechten (KESM) van de rechtbank Amsterdam. In de Nieuwsbrief vindt u een maandelijkse selectie van de belangrijkste ontwikkelingen, jurisprudentie, annotaties, artikelen en andere publicaties op het gebied van Europees Strafrecht. Klik op de hyperlinks om naar de documenten te gaan.

In deze Nieuwsbrief komen de volgende onderwerpen aan bod:

- [Levenslange gevangenisstraf: voorwaarden gratie onvoldoende duidelijk](#)
- [8 EVRM: art. 94 Sv geen voldoende wettelijke grondslag voor een door een opsporingsambtenaar verricht onderzoek aan een inbeslaggenomen smartphone](#)
- [Ne-bis-in-idembeginsel: vereiste dat de procedures dezelfde persoon betreffen](#)
- [Unierecht: vereiste van doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties en gevolgen van niet-naleving fatale termijn](#)
- [Uitlevering: beoordeling dreigende flagrante schending artikel 6 EVRM](#)
- [Uitlevering: genoegzaamheid van de stukken](#)
- [Uitlevering: bevoegdheidsverdeling rechtbank en minister](#)
- [WOTS: beraadslaging over de beslispunten alleen door de rechters die het o.t.t. volledig hebben bijgewoond](#)

LEVENSLANGE GEVANGENISSTRAF: VOORWAARDEN GRATIE ONVOLDOENDE DUIDELIJK

Rechtbank Den Haag 14 april 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:3801

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: levenslang, gratiewet, duidelijkheid voorwaarden, 3 EVRM.

In de onderhavige zaak, aangespannen door een levenslanggestrafte, vordert de eiser onder meer concrete duidelijkheid over de eisen en/of voorwaarden waaraan hij moet voldoen om in aanmerking te komen voor gratie. Eiser heeft eerder al vijf keer vergeefs om gratie gevraagd.

Naar het oordeel van de voorzieningenrechter mag van de Staatssecretaris worden verlangd dat hij een concreet traject uitstippelt, aan de hand waarvan eiser kan opmaken of en, zo ja, op welke termijn aan hem gratie kan worden verleend. Anders dan de Staat stelt behoeft dat geen 'afvinklijstje' te zijn. Het moet echter wel voldoende duidelijk zijn wat van de levenslanggestrafte wordt verlangd en waar hij aan toe is. Het geven van de gevraagde duidelijkheid betekent echter niet dat gratieverzoeken automatisch gehonoreerd zullen worden.

Volgens de Staat is aan eiser de vereiste duidelijkheid verstrekt. In dat verband verwijst de Staat naar de procedure en de gronden voor gratie zoals neergelegd in de Gratiewet alsmede naar een brief van de Staatssecretaris van 25 oktober 2016 waarin nader is ingegaan op de specifieke toetsingscriteria voor wat betreft levenslanggestraften.

Naar het oordeel van de voorzieningenrechter betreffen dat echter geen objectieve, nauwkeurige en specifieke criteria, zoals bedoeld in de [Hutchinson](#) uitspraak. Daarmee is de levenslanggestrafte niet de vereiste duidelijkheid verstrekt, aan de hand waarvan hij kan opmaken of en, zo ja, op welke termijn hem eventueel gratie zou kunnen worden verleend.

De voorzieningenrechter gebiedt de Staat binnen vier weken na de betekening van het vonnis aan eiser concreet duidelijk te maken aan welke eisen en/of voorwaarden hij moet voldoen om in aanmerking te komen voor gratie.

ARTIKEL 8 EVRM: WETTELIJKE GRONDSLAG VOOR ONDERZOEK AAN EEN INBESLAGGENOMEN SMARTPHONE

Hoge Raad 4 april 2017, ECLI:NL:HR:2017:592

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: recht op privacy, artikel 8EVRM, vormverzuimen, uitlezen smartphone.

In onderhavige zaak wordt er door de politie een iPhone in beslag genomen van de verdachte in het kader van de waarheidsvinding, waarna de inhoud van deze smartphone door een agente is onderzocht.

De verdediging heeft ter terechtzitting van het hof aangevoerd dat het door de politie verrichte onderzoek aan de telefoon van de verdachte onrechtmatig is wegens strijd met artikel 8 EVRM. Dit levert een vormverzuim in het voorbereidend onderzoek op, hetgeen dient te leiden tot bewijsuitsluiting dan wel strafvermindering.

Het hof onderschrijft het standpunt van de verdediging in die zin dat verdachte ten aanzien van de inhoud van zijn smartphone een beroep op bescherming op artikel 8 EVRM (en artikel 10 Grondwet) toekomt. De inbeslagname, het onderzoek aan de smartphone en het lichten van gegevens van die smartphone door de politie op grond van artikel 94 Sv vormen een inbreuk op de door artikel 8 EVRM verleende bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De bevoegdheid van de politie tot het maken van een inbreuk op dit recht moet voldoende kenbaar en voorzienbaar in de wet zijn omschreven.

Het Hof oordeelt dat sprake is van een zodanig ingrijpende bevoegdheid dat, mede gelet op artikel 1 Sv, de algemene bevoegdheidsomschrijving van artikel 94 Sv heden ten dage niet meer kan worden aangemerkt als een wettelijk voorschrift dat als voldoende kenbaar en voorzienbaar kan worden aangemerkt bij de uitoefening van de verleende bevoegdheid.

Met de verdediging is het hof daarom van oordeel dat het onderzoek door de politie aan de smartphone van de verdachte een schending van zijn recht op privacy oplevert. Bij de beoordeling hiervan houdt het hof rekening met de in artikel 359a, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering genoemde factoren. Verdachte zal van dit vormverzuim geen nadeel ondervinden nu het onderzoeksresultaat dat door middel van het vormverzuim is verkregen geen onderdeel vormt van de bewijsconstructie van het hof. Het hof bindt verder geen rechtsgevolgen aan het vormverzuim.

De Hoge raad oordeelt dat voor de waarheidsvinding onderzoek mag worden gedaan aan in beslag genomen voorwerpen teneinde gegevens voor het strafrechtelijk onderzoek ter beschikking te krijgen. De wettelijke basis voor dat onderzoek door opsporingsambtenaren is gelegen in het samenstel van de bepalingen waarop de bevoegdheid tot inbeslagneming is gebaseerd. De wet vereist geen voorafgaande rechterlijke toetsing of tussenkomst van de officier van justitie, indien de met het onderzoek samenhangende inbreuk op de persoonlijke levenssfeer als beperkt kan worden beschouwd.

Indien dat onderzoek zo verstrekkend is dat een min of meer compleet beeld is verkregen van bepaalde aspecten van het persoonlijk leven van de gebruiker van de gegevensdrager of het geautomatiseerde werk, kan dat onderzoek jegens hem onrechtmatig zijn. Daarvan zal volgens de Hoge Raad in het bijzonder sprake kunnen zijn wanneer het gaat om onderzoek van alle in de elektronische gegevensdrager of het geautomatiseerde werk opgeslagen of beschikbare gegevens met gebruikmaking van technische hulpmiddelen.

De genoemde wettelijke bepalingen vormen een toereikende grondslag voor onderzoek aan inbeslaggenomen voorwerpen dat een meer dan beperkte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer meebrengt.

De opvatting dat voor een door een opsporingsambtenaar verricht onderzoek aan een inbeslaggenomen smartphone art. 94 Sv steeds zonder meer een voldoende wettelijke grondslag vormt, is dus onjuist.

Omdat een daarop toegesneden wettelijke regeling vooralsnog ontbreekt, merkt de Hoge Raad nog het volgende op. De bevoegdheid tot inbeslagneming van voorwerpen en de daarin besloten liggende bevoegdheid tot het verrichten van onderzoek aan die voorwerpen kunnen op grond van art. 95 en 96 Sv ook worden uitgeoefend door de op grond van art. 148 Sv met het gezag over de opsporing belaste officier van justitie. Die bevoegdheden kunnen op grond van art. 104, eerste lid, Sv ook worden uitgeoefend door de rechter-commissaris. De hier genoemde wettelijke bepalingen bieden tevens de grondslag voor het verrichten van onderzoek aan inbeslaggenomen voorwerpen door de officier van justitie respectievelijk de rechter-commissaris, indien de inbeslagneming is geschied door een opsporingsambtenaar. In een dergelijk geval vormen de genoemde wettelijke bepalingen een toereikende grondslag voor onderzoek aan inbeslaggenomen voorwerpen - waaronder elektronische gegevensdragers en geautomatiseerde werken - dat een meer dan beperkte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer meebrengt. Daarbij valt - in het licht van art. 8 EVRM - aan onderzoek door de rechter-commissaris in het bijzonder te denken in gevallen waarin op voorhand is te voorzien dat de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer zeer ingrijpend zal zijn.

NE-BIS-IN-IDEMBEGINSEL: VEREISTE DAT DE PROCEDURES DEZELFDE PERSOON BETREFFEN

HvJ EU 5 april 2017, C-217/15 en C-350/15, ECLI:EU:C:2017:264 (Orsi en Baldetti)

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: ne-bis-in-idembeginsel, bestuursrechtelijke sanctie, strafrechtelijke sanctie, belasting over de toegevoegde waarde, dezelfde persoon.

In onderhavige zaak werd een prejudiciële vraag gesteld betreffende de uitlegging van artikel 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en artikel 4 van Protocol nr. 7 van het EVRM. De Italiaanse rechter twijfelde of de artikelen aldus moeten worden uitgelegd, dat zij zich verzetten tegen een nationale regeling als aan de orde in de hoofdgedingen, die het mogelijk maakt een strafrechtelijke vervolging in te stellen wegens verzuim btw te betalen, nadat voor dezelfde feiten al een definitieve fiscale sanctie werd opgelegd.

Omdat de verwijzende rechter verwijst naar artikel 4 van Protocol nr. 7 bij het EVRM, herinnert het hof eraan dat de door het EVRM erkende grondrechten als algemene beginselen deel uitmaken van het Unierecht en dat, hoewel volgens artikel 52 lid 3 van het Handvest rechten uit het Handvest die overeenstemmen met de door het EVRM gewaarborgde rechten dezelfde inhoud en reikwijdte als de door het EVRM gewaarborgde rechten hebben, het EVRM geen formeel in de rechtsorde van de Unie opgenomen instrument is, zolang de Unie daarbij geen partij is. Het hof zal daarom alleen artikel 50 Handvest betrekken bij de beantwoording van de vraag.

De toepassing van artikel 50 Handvest veronderstelt dat dezelfde persoon het voorwerp uitmaakt van de straffen of de betrokken strafrechtelijke vorderingen. De toelichtingen bij dit artikel bevestigen deze uitlegging. De toelichtingen verwijzen naar de rechtspraak over het ne-bis-in-idembeginsel als algemeen beginsel van Unierecht, volgens welke rechtspraak dat beginsel niet kan worden geschonden wanneer het niet dezelfde persoon is die meer dan één keer werd bestraft voor hetzelfde onrechtmatige gedrag.

In de hoofdgedingen aan de orde zijnde fiscale sancties zijn opgelegd aan twee vennootschappen met rechtspersoonlijkheid en aan de orde zijnde strafzaken hebben betrekking op de natuurlijke personen. De hoofdgedingen hebben dus betrekking op verschillende personen, zodat niet lijkt te zijn voldaan aan de voorwaarde dat de sancties en de vervolgingen dezelfde persoon betreffen. Het is echter aan de verwijzende rechter om dit na te gaan.

Voor zover artikel 50 Handvest correspondeert met artikel 4 van Protocol nr. 7 bij het EVRM, merkt het hof nog op grond van artikel 52, derde lid, Handvest moet worden gewaarborgd dat deze uitlegging geen afbreuk doet aan het beschermingsniveau van het EVRM. Het EHRM heeft echter geoordeeld dat het opleggen van zowel fiscale als strafrechtelijke sancties geen schending levert van artikel 4 van Protocol nr. 7 bij het EVRM, wanneer de desbetreffende sancties betrekking hebben op juridisch onderscheidende natuurlijke of rechtspersonen (EHRM 20 mei 2014, 35232/11 ([Pirttimäki/Finland](#))).

UNIERECHT: VEREISTE VAN DOELTREFFENDE, EVENREDIGE EN AFSCHRIKKENDE SANCTIES EN GEVOLGEN VAN NIET-NALEVING FATALE TERMIJN

HvJ EU, Conclusie van A-G Bot van 4 april 2017, C-612/15, ECLI:EU:C:2017:257 (Kolev e.a.)

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: Richtlijn 2012/13/EU, Richtlijn 2013/48/EU, redelijke termijn, doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties, evenredigheid, fatale termijn.

In de onderhavige conclusie ging het (onder meer) over de vraag of het Unierecht aldus moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen een nationale regeling die de rechter bij wie een strafzaak aanhangig is gemaakt, verplicht de strafprocedure te beëindigen wanneer meer dan twee jaar verstreken zijn sinds het begin van het strafrechtelijk onderzoek, ongeacht de ernst van de zaak en zonder de mogelijkheid om de opzettelijke obstructie door de beklaagden te verhelpen. Verdachten in de hoofdzaak worden beschuldigd van deelneming aan een criminele organisatie die zich bezig heeft gehouden met fraude die de belangen van de EU schaadt. Daardoor is het Unierecht van toepassing. De termijn van twee jaar is verstreken en de rechter in hoger beroep verwijst de zaak terug naar de verwijzende rechter op grond dat de strafprocedure had moeten worden beëindigd. De eerste reeks vragen van de verwijzende rechter hebben rechtstreeks betrekking op het verloop van de strafprocedure die volgens hem in strijd kan zijn met het Unierecht. De verwijzende rechter wenst te vernemen of het Unierecht aldus moet worden uitgelegd dat het zich verzet tegen bepalingen van nationaal recht, die bij niet-naleving van een fatale termijn, de nationale rechter verplichten de strafprocedure te beëindigen, zelfs wanneer de vertraging te wijten is aan opzettelijke obstructie door de beklaagde. De feiten van de zaak tonen aan dat daaruit een systematisch risico van straffeloosheid voortvloeit met betrekking tot strafbare feiten die de financiële belangen van de Unie schaden. De Republiek Bulgarije heeft deze wetgeving vastgesteld omdat zij de procedurele vertragingen wilde bestrijden waarvoor zij meermaals door het EHRM was veroordeeld wegens schending van de redelijke termijn. De vraag in deze zaak betreft de situatie of de vaststelling van fatale termijnen in de door de verwijzende rechter beschreven procedurele omstandigheden er niet toe leiden dat een procestermijn wordt ingevoerd die

even onredelijk is, omdat hij te kort en onveranderlijk is en tot straffeloosheid leidt. Uit het Unierecht volgt dat de lidstaten verplicht zijn om de nodige maatregelen te nemen opdat op gedragingen zoals die waarvan Kolev c.s. wordt verdacht doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties worden gesteld. Het staat volgens de advocaat-generaal vast dat in zaken als de onderhavige de geldende termijn ontoereikend is. De advocaat-generaal is van mening dat er een systeemprobleem is, nu duidelijk is dat de kwade trouw van de beklagden en de opzettelijk obstructie door de advocaten voldoende zijn om de procedure volledig te blokkeren en tot de beëindiging van de strafvordering te leiden. De verwijzende rechter moet de nationale bepalingen dan ook buiten toepassing laten, omdat het niet mogelijk is om deze bepalingen Unierecht-conform uit te leggen. Deze conclusie wordt ook ingegeven door het evenredigheidsbeginsel. Het verbiedt weliswaar om verder te gaan dan wat nodig is om het door de Unie gestelde doel te bereiken, maar kan niet verhinderen dat binnen deze grens alles wat noodzakelijk is, wordt uitgevoerd. De nationale bepaling in kwestie is, wegens het fatale karakter ervan, duidelijk niet aangepast aan het doel van de toepasselijke teksten van het Unierecht. Europeesrechtelijke bepalingen moeten zo worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen bepalingen van nationaal recht die bij niet-naleving van een fatale termijn de nationale rechter verplichten de strafprocedure te beëindigen, zelfs wanneer de vertraging te wijten is aan opzettelijke obstructie door de beklagde. Het staat aan de nationale rechter om volle werking te geven aan het Unierecht door indien nodig bepalingen van nationaal recht die tot gevolg hebben dat de betrokken lidstaat wordt verhinderd zijn verplichtingen krachtens die bepalingen na te leven, buiten toepassing te laten.

UITLEVERING: BEOORDELING DREIGENDE FLAGRANTE SCHENDING ARTIKEL 6 EVRM

HR 18 april 2017 ECLI:NL:HR:2017:702

Conclusie A-G Aben 21 maart 2017, ECLI:NL:PHR:2017:272

Trefwoorden: artikel 6 EVRM, IVBPR, uitlevering, uitlokking, effectief rechtsmiddel.

[Hyperlink](#)

[Hyperlink](#)

Bij het advies van 21 juni 2016 heeft het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, de uitlevering van o.p. aan de V.S. toelaatbaar verklaard. Deze uitlevering strekt tot strafvervolgning.

De o.p. klaagt er onder meer over dat het hof ten onrechte heeft overwogen dat het verweer dat geen effectief rechtsmiddel openstaat tegen een dreigende flagrante schending van artikel 6 EVRM faalt, omdat de V.S. partij zijn bij het IVBPR, zodat een effectief rechtsmiddel is gegarandeerd. Bij het hof heeft de raadvrouw aangevoerd dat de Amerikaanse autoriteiten bijzondere opsporingsmethoden hebben ingezet, waaronder uitlokking, infiltratie en pseudokoop. Om die reden bestaat een reëel risico dat de opgeëiste persoon in de VS wordt veroordeeld op grond van bewijsmateriaal dat naar Curaçaose maatstaven onrechtmatig is verkregen. Het of heeft het verweer verworpen, omdat van een dreigende schending van artikel 6 EVRM niet is gebleken en heeft daaraan toegevoegd: 'Overigens zijn de VS partij bij het IVBPR op grond waarvan, evenals in het EVRM, een effectief rechtsmiddel is gegarandeerd'.

De A-G merkt op dat bij uitlevering het uitgangspunt is dat in beginsel niet de uitleveringsrechter een beroep op een dreigende schending van mensenrechten beoordeelt maar de minister van Veiligheid en Justitie, tenzij naar aanleiding van een bij de behandeling van het uitleveringsverzoek ter zitting voldoende onderbouwd verweer is komen vast te staan dat (1) de o.p. door zijn uitlevering zal worden blootgesteld aan het risico van een flagrante inbreuk op enig hem ingevolge artikel 6, eerste lid, EVRM of artikel 14, eerste lid, IVBPR toekomend recht, en tevens (2) dat hem na zijn uitlevering ter zake van die inbreuk niet een rechtsmiddel ten dienste staat als bedoeld in artikel 13 EVRM respectievelijk artikel 2, derde lid aanhef en onder a, IVBPR.

O.p. klaagt niet over het oordeel van het hof dat van zo'n inbreuk niet is gebleken. Daarom kan volgens de A-G de klacht die betrekking heeft op het ontbreken van een effectief rechtsmiddel ter zake van die inbreuk, niet tot cassatie leiden. Ten overvloede merkt de A-G op dat de conclusie dat sprake is geweest van uitlokking die aan verdere vervolging in de weg staat niet wordt gedragen door de aangevoerde feiten, die betrekking hebben op infiltratie en pseudokoop (hetgeen niet gelijkstaat aan uitlokking). Gelet op hetgeen ten grondslag is gelegd aan het beroep op een dreigende flagrante schending van artikel 6 EVRM geeft het oordeel van het hof – dat de A-G zo verstaat dat niet aannemelijk is geworden dat de opgeëiste persoon is uitgelokt – geen blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is het ook niet onbegrijpelijk.

Hoge Raad: artikel 81 RO, wat betreft het middel over het ontbreken van een effectief rechtsmiddel mede gelet op [ECLI:NL:HR:2017:463](#).

UITLEVERING: GENOEGZAAMHEID VAN DE STUKKEN

HR 4 april 2017, ECLI:NL:HR:2017:586

Trefwoorden: cassatie, uitlevering, uitleveringsverdrag tussen NL en Canada, genoegzaamheid van de stukken, warrant for arrest.

[Hyperlink](#)

In de onderhavige zaak is beroep in cassatie ingesteld tegen een uitspraak van de Internationale rechtshulpkamer van de rechtbank Amsterdam, waarbij de uitlevering van de betrokkene aan Canada toelaatbaar is verklaard.

In cassatie klaagt de betrokkene over het (impliciete) oordeel van de rechtbank dat de door Canada overgelegde stukken voldoen aan de eisen van artikel 7, eerste lid onder b sub (i) van het uitleveringsverdrag tussen Nederland en Canada. Op

grond van dit artikel dient ter ondersteuning van een uitleveringsverzoek – in geval van een persoon die wordt verdacht van een strafbaar feit – te worden overgelegd het origineel of een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van het bevel tot aanhouding dat is uitgevaardigd in de verzoekende staat. De A-G heeft bewerkstelligd dat ter ondersteuning van het verzoek om uitlevering alsnog een eensluidend gewaarmerkt afschrift is overgelegd van het in de verzoekende staat uitgevaardigde ‘Warrant for Arrest’. Dit bevel voldoet aan de eisen van het verdragsbepaling. Gelet daarop mist de betrokkene belang bij gegrondbevinding van het middel en vernietiging van de uitspraak. De Hoge Raad verwerpt het beroep.¹

UITLEVERING: BEVOEGDHEIDSVERDELING RECHTBANK EN MINISTER

Rechtbank Rotterdam 8 maart 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:2702

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: uitlevering, detentieomstandigheden, dreigende schending artikel 3 EVRM, artikel 15 EVRM, Turkije.

In onderhavige zaak hebben de Turkse autoriteiten op 16 juni 2016 een verzoek om uitlevering tot tenuitvoerlegging van een opgelegde vrijheidsstraf gedaan.

De verdediging heeft aangevoerd dat het verzoek om uitlevering ontoelaatbaar moet worden verklaard, gelet op de noodtoestand in Turkije. De rechtbank begrijpt dit verweer als een beroep op een mogelijke dreigende schending van artikel 3 EVRM. De rechtbank merkt op dat de verontrustende informatie die via de media tot de rechtbank komt, wijzen op een politieke en maatschappelijke situatie waarin er onzekerheid is over de risico's daarvan voor de rechtsorde.

Het is aan de Minister van Veiligheid en Justitie om te beoordelen of de uitlevering geweigerd dient te worden wegens een dreigende schending van artikel 3 EVRM. Bij die beoordeling zal een rol dienen te spelen in hoeverre de vrees voor een onmenselijke behandeling in de Turkse gevangenis reëel is. De rechtbank ziet gelet hierop geen aanleiding om de behandeling van de zaak aan te houden, maar ziet in die situatie in Turkije wel aanleiding om de Minister te adviseren. Daarbij is van belang dat de Turkse autoriteiten het EVRM niet opzij hebben gezet. Zij hebben gebruik gemaakt van de bevoegdheid krachtens artikel 15 EVRM om in tijd van oorlog of in geval van enige andere algemene noodtoestand die het bestaan van het land bedreigt – tijdelijk – maatregelen te nemen die afwijken van zijn EVRM verplichtingen. Daarbij kan echter niet worden afgeweken van artikel 3 EVRM. Bij deze stand van zaken is het naar het oordeel van de rechtbank aangewezen dat de Minister op grond van een actuele analyse van de politieke en juridische situatie in Turkije in het algemeen en de concrete situatie van de o.p. de nadere toetsing van de risico's van de uitlevering voor schending van de rechten op grond van artikel 3 EVRM verricht.

De rechtbank beperkt zich in dit geval² dan ook tot de toetsing aan de formele weigeringsgronden die aan de rechtbank zijn voorbehouden.

De rechtbank adviseert de Minister om na te gaan of de ontstane situatie gevolgen heeft voor de bevolkingsdichtheid, overige detentieomstandigheden en of sprake is van effectieve klachtmogelijkheden voor gedetineerden in Turkse gevangenissen, die mogelijk een schending van de rechten van de opgeëiste persoon als bedoeld in artikel 3 EVRM zouden kunnen opleveren.

WOTS: BERAADSLAGING OVER DE BESLISPUNTEN ALLEEN DOOR DE RECHTERS DIE HET O.T.T. VOLLEDIG HEBBEN BIJGEWOOND

HR 18 april 2017, ECLI:NL:HR:2017:697

[Hyperlink](#)

Conclusie A-G Aben 31 maart 2017, ECLI:NL:PHR:2017:267

[Hyperlink](#)

Trefwoorden: WOTS-procedure, Wetboek van Strafvordering, artikelen 348 en 350 Sv, beraadslaging.

In onderhavige zaak is de veroordeelde in cassatie gegaan tegen het vonnis van de rechtbank Rotterdam waarbij zij verlof heeft verleend tot de tenuitvoerlegging in Nederland van een veroordeling door het hof van beroep van Luik in België. Volgens veroordeelde bevindt zich bij de stukken geen door de voorzitter en de griffier ondertekend origineel exemplaar van het proces-verbaal van de terechtzitting van 18 juni 2014. Daarnaast klaagt o.p. er onder meer over dat de rechtbank voorbij is gegaan aan hetgeen ter terechtzitting van 18 juni 2014 was aangevoerd over de persoonlijke omstandigheden van de veroordeelde.

De A-G merkt op dat het vonnis van de rechtbank *niet* mede op de terechtzitting van 18 juni 2014 berust. In de tussenbeslissing van 2 juli 2014 is namelijk het onderzoek heropend. Vervolgens is de zaak ter terechtzitting van de rechtbank van 28 januari 2016 inhoudelijk behandeld. De samenstelling van de rechtbank was niet gelijk aan de samenstelling van de terechtzitting van 18 juni 2014. Dit had moeten leiden – op straffe van nietigheid – tot het opnieuw aanvangen van het onderzoek. Hiervan had de rechtbank alleen mogen afzien indien de veroordeelde en de officier van

¹ Zie ook HR 11 oktober 2016, ECLI:NL:HR:2016:2295 en de conclusie van A-G Vegter in die zaak, ECLI:NL:PHR:2016:977, samengevat in de Nieuwsbrief van november 2016.

² De overwegingen lijken de mogelijkheid open te laten dat de rechtbank in een ander geval zelf aan artikel 3 EVRM zal toetsen. Zie echter HR 21 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:463, r.o. 3.5.

justitie hadden ingestemd met de hervatting van het onderzoek ter terechtzitting in de stand waarin zich dat op de vorige terechtzitting bevond. Nu uit het proces-verbaal niet blijkt van instemming, moet het ervoor worden gehouden dat die instemming niet is gegeven.

Vervolgens beargumenteert de A-G dat ook in WOTS-zaken de rechter moet beraadslagen 'naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting', ook al zijn de artikelen 348 en 350 Sv niet van overeenkomstige toepassing verklaard. Hij wijst erop dat bij de parlementaire voorbereiding van de WOTS is opgemerkt dat de procedure van de WOTS zich zoveel mogelijk dient aan te sluiten bij de procedures van het Wetboek van Strafvordering. Hierdoor wordt de WOTS geheel in het systeem van het Nederlandse recht geplaatst. Dit voorkomt onnodige toepassingscomplicaties. Bijgevolg moet in ieder geval het uitgangspunt van de artikelen 348 en 350 Sv worden toegepast op de WOTS-procedure. Dit houdt in dat alleen de rechters die het onderzoek op de terechtzitting volledig hebben bijgewoond kunnen deelnemen aan de beraadslaging.

Op grond van het proces-verbaal van de zitting van 28 januari 2016 moet worden gehouden dat het onderzoek ter terechtzitting opnieuw is gevangen, omdat dit proces-verbaal niet inhoudt dat de veroordeelde en de OvJ hebben ingestemd met hervatting van het onderzoek. Daaruit volgt dat het vonnis is gebaseerd op het onderzoek op de terechtzitting van 28 januari 2016 en niet op het onderzoek op de terechtzitting van 18 juni 2014. De klachten over het ontbreken van het proces-verbaal van de zitting van 18 juni 2014 en over het voorbijgaan aan de op die zitting aangevoerde persoonlijke omstandigheden kunnen daarom volgens de A-G niet slagen.

Hoge Raad: artikel 81 RO.

KORTE SIGNALERINGEN

Artikel, De Busser, 'Gegevensbescherming in strafzaken: nieuwe rechtsinstrumenten in een nieuwe realiteit', in: *Nederlands tijdschrift voor Europees recht*, april 2017. [Hyperlink](#)

Trefwoorden: persoonsgegevensbescherming, gegevensbescherming in handel- en strafzaken, Verordening (EU) 2016/679, Richtlijn (EU) 2016/680.

Artikel, D. Carter, 'Who is Taking (Back) Control of Brexit: Assessing the implications of the UK Supreme Court decision in *Miller*', in: *Ars Aequi*, april 2017. [Hyperlink](#)

Trefwoorden: Brexit, Miller, artikel 50 VEU.

Artikel, W. Geelhoed en J.W. Ouwerkerk, 'Wederzijdse rechtshulp in strafzaken 2.0: implementatie van de Richtlijn Europees onderzoeksbevel' in: *Nederlands tijdschrift voor Europees recht*, april 2017. [Hyperlink](#)

Trefwoorden: Europees onderzoeksbevel, wederzijds vertrouwen, wederzijdse erkenning, Richtlijn 2014/41/EU.

Artikel, Lize R. Glas, Pauline Jacobs & Jasper Krommendijk, 'Terugblik op Staatsburg; interview met voormalig EHRM-rechter Jos Silvis', in: *Nederlands Tijdschrift voor de Mensenrechten*, maart 2017. [Hyperlink](#)

Trefwoorden: het hof en de lidstaten, ontwikkelingen in de samenleving, invloed van media, dialoog.

Artikel, E. Janssen, 'Faith in Public Debate. On Freedom of Expression, Hate Speech and Religion in France & the Netherlands', in *Delikt en Delinkwent*, maart 2017. [Hyperlink](#)

Trefwoorden: rechtsvergelijkend vrijheid van meningsuiting, strafrecht.

Artikel, W.J.B. ten Kate, 'Levenslange gevangenisstraf: EVRM, artikel 3 (Europees Hof voor de Rechten van de Mens (Grote Kamer) 26 april 2016, nr. 10511/10 (Murray tegen Nederland) en 17 januari 2017, nr. 57592/08 (Hutchinson tegen het Verenigd Koninkrijk)', in: *Sancties*, april 2017. [Hyperlink](#)

Trefwoorden: artikel 3 EVRM, Murray Zaak, Hutchinson zaak, Besluit Adviescollege levenslanggestraften.

Artikel, A. Lange, 'Politiek en strafrecht', in: *Strafblad 15 afl. 1*, maart 2017. [Hyperlink](#)

Trefwoorden: trias politica, spanning, waakzaamheid, zaak Wilders.

Artikel, J.J. Mesu, 'De toegang tot een raadsman bij het politieverhoor', in: *Ars Aequi*, april 2017. [Hyperlink](#)

Trefwoorden: politieverhoor, toegang tot een raadsman, richtlijn 2013/48/EU, aanvullend wetsvoorstel.

Artikel, J.S. Spijkerman, 'De zaak Wilders: een politiek proces? Waarom niet?', in: *Strafblad 15 afl. 1*, maart 2017. [Hyperlink](#)

Trefwoorden: zaak Wilders, groepsbelediging, aanzetten tot discriminatie, artikel 119 Gw, vervolgingsmonopolie, politiek proces.

Artikel, G. Spong, 'Politicus en strafrecht', in: *Strafblad 15 afl. 1*, maart 2017. [Hyperlink](#)

Trefwoorden: zaak Wilders, eerlijk politiek proces, vrijheid van meningsuiting.

Artikel, H.G. van der Wilt, 'Wilders: voor de zoveelste keer...', in: *Delikt en Delinkwent*, februari 2017. [Hyperlink](#)
Trefwoorden: zaak Wilders, recht op vrijheid van meningsuiting, machtscheiding, rechterlijke onafhankelijkheid en onpartijdigheid, discriminatie, groepsbelediging.

Boekbespreking, J.A.W. Lensing, 'Sentencing policies and practices in Western countries', in: *Trema*, april 2017. [Hyperlink](#)
Trefwoorden: vergelijkend en transnationaal perspectief, strafklimaat, straftoemeting.

European Courts Blogspot, 'Detention conditions in Romanian prisons are in breach of the Convention', april 2017. [Hyperlink](#)
Trefwoorden: Rezmiveş e.a. t. Roemenië, artikel 3 EHRM, detentieomstandigheden, overbevolking.

Nieuwsbericht COE.int: 'Anti-torture committee highlights spiralling violence in UK prisons', april 2017. [Hyperlink](#)
Trefwoorden: Europese Comité tegen foltering, overbevolking.

Nieuwsbericht COE.int: 'Anti-torture committee urges European states to hold persons in remand detention only as a measure of last resort and in adequate conditions', april 2017. [Hyperlink](#)
Trefwoorden: Europese Comité tegen foltering, overbevolking.

Nieuwsbericht, COE.int: 'Anti-torture Committee: urgent action is required in prisons and police establishments in France', april 2017. [Hyperlink](#)
Trefwoorden: Europese Comité tegen foltering, overbevolking.

Nieuwsbericht Minbuza.nl: 'Nederlandse inbreng vindt ook in 2016 vaak gehoor bij EU-Hof', april 2017. [Hyperlink](#)
Trefwoorden: 57 prejudiciële vragen, vijf rechtstreekse zaken, rechtsontwikkeling, rechtseenheid.

Nieuwsbericht OpMaat: 'Slachtoffers van een misdrijf hebben recht (Straf(proces)recht)', april 2017. [Hyperlink](#)
Trefwoorden: slachtoffers, recht op informatie, recht of juridische bijstand.

Kamerstuk, Wijziging van het Wetboek van Strafvordering ter implementatie van de richtlijn 2014/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken, april 2017. [Hyperlink](#)
Trefwoorden: Europees onderzoeksbevel, richtlijn 2014/41/EU, wederzijdse erkenning.

Webinar Series: the Role of the CJEU in Criminal Matters. [Hyperlink](#)
Trefwoorden: E-learning course, jurisdiction, preliminary ruling procedure, case law.